

nær god Kultur. Som en værdiforøgende Omstændighed maa det ogsaa tages i Betragtning, hvis Jorden — eller en Del af samme — ved Afstaaelsen henligger som gødet Helbrak eller Vintersæds-besaaet. Det gælder om i hvert enkelt Tilfælde at fastsætte, hvad den til paagældende Ejendom eller Parcel hørende Jord i dennes faktiske, derunder ogsaa gødede eller besaaede, Tilstand kan antages at ville koste i Handel, naar Jorden tænkes at høre til en middelstor Bondegaard“. Det sidste er efter en positiv Lovregel. „Den Værdi, Vurderingsraadet skal ansætte ved Vurdering af et Jordstykke i Henhold til Lens- og Stamhuslovens § 3, kan herefter være afvigende fra den Værdi, Vurderingsraadet vilde komme til efter de almindelige Jordvurderingsregler, hvor Jorden vurderes som værende i middelgod Kultur og uden Hensyn til Jordstykkets øjeblikkelige Plads indenfor Rotationen, og hvor den i Jorden nedlagte Sæd ikke medtages“. Her er det klart, at det er en anden Regel, og man forudsætter netop, at man efter de to Reglers Anvendelse kan komme til forskelligt Resultat. Naturligvis kan man ogsaa gaa fra den ene Regel over i den anden, saa man kan bruge den ene som Udgangspunkt og lægge til eller trække fra efter en Vurdering af den faktiske Tilstand af Jorden, men Resultatet maa, naar der er Tale om Afstaaelse af Jord, være den rette Værdi af, hvad Jorden er værd i den faktiske Tilstand, hvori den er. Begge disse Regler er retfærdige, baade Beskatningsregelen: Jord i Middeldrift, og Regelen om Afstaaelsen af Jord: dens faktiske Tilstand. Den dygtige skal nemlig ikke straffes ved at faa højere Skat end den dovne, og den dovne skal ikke belønnes ved at faa lavere Skat end den flinke. Men ved Vurdering til Ekspropriation skal omvendt den, som er dygtig, have sit Arbejde og sin Dygtighed, som har sat sig Resultater i Jorden, betalt, medens derimod den dovne og uduelige skal have Fradrag i Jordens Værdi, naar han skal afstaa den. To Momenter, som ikke har nogen Betydning ved Vurderingen til Skat, spiller altsaa ind ved Vurderingen til Afstaaelse. Ved at tage disse Hensyn ved Vurderingen til Afstaaelse naar man ogsaa, baade at Retfærdigheden og Grundloven, som foreskriver fuld Erstatning, sker Fyldest. Hvis man vil lægge Grundskylden til Grund og dertil lægge, hvad der er ejendommeligt for den paagældende Parcel efter dens faktiske Tilstand, kan man selvfølgelig glide over fra den ene til den anden, men naar der skal vurderes til Ekspropriation, maa man først prøve

*Rigtigheden* af Grundskyldvurderingen, og det er ogsaa udtrykkelig foreskrevet i den Regel for Ekspropriation, som har været bragt frem af det radikale Ministerium.

Men det allerværste ved det her foreliggende Lovforslag er, at den højtærede Landbrugsminister, sikkert med den bedste Villie til at tilvejebringe en god Lov som Grundlag for Erhvervelse af Jord til Til lægsparceller, er kommet ind paa en Tanke, som oprindelig er fremsat af Departementschefen i Landbrugsministeriet, Hr. Waage, og som gaar ud paa, at den, som ejer Jorden, skal svare Skat af det Beløb, som Jorden er værd efter dens Handels- og Omsætningsværdi, for ellers mener han, at der bliver ikke taget Skat nok af Jordejerne, og dette han har søgt i en Tidsskriftartikel at begrunde. Han vil derfor, at man skal have Lov til at ekspropriere efter det Beløb, som Jorden er ansat til til Skatteefterretning, idet han siger: Derved tvinger vi Jordejerne til at ansætte deres Jord til Skatteefterretning til en saa høj Værdi, at de føler sig tjent med at afstaa den for denne Værdi. Denne Tankegang har den højtærede Landbrugsminister fundet rigtig og prøver paa at bringe den ud i Livet gennem de Lovforslag, som her er forelagt, saa vidt de rækker, idet det jo foreskrives, at der skal kun kunne eksproprieres, efter at der har fundet en ny Vurdering Sted, og at enhver, som skal afstaa Jord, kan kræve en Vurdering. Det er Meningen dermed, at den, som har Jorden, ad den Vej skal bearbejdes hen imod, at han selv skal ansætte sin Jord til Skatteefterretning til en saa høj Pris, at han vil sælge den derfor. Men dette bryder jo ganske med Regelen: lige Skat paa lige Jord, som har faaet sit Udtryk deri, at man beskatter Jorden efter dens Middelværdi. Thi naar Ejeren af Jorden tvinges til selv at sætte sin Jord til Skatteefterretning op til den Pris, han føler sig tjent med at sælge den til, vil det sige, at Husmændene maa sætte deres Jord højere til Skatteefterretning end Bønderne, Bønderne deres Jord højere end Proprietærerne og Proprietærerne deres Jord højere end Godsejerne. Det vil sige, man faar ikke lige Skat paa lige Jord, men høj Skat paa Husmændenes Jord med en nedad glidende Skala, jo større Brugene bliver. Dette er efter min Mening en højst uretfærdig Skatte-regel, og jeg tror ikke paa nogen Maade, at det foreliggende Lovforslag kan blive til Lov, førend ethvert Spor af dette er kommet ud af det. Det er i det hele Uret at tvinge Grundskylden op paa Højde med Afstaaelsesværdien. Thi Jord stiger i Værdi efter,